

4 0

Samenvatting hoofdstuk 4

Doel: Om te leren

Les 1 Nieuw leven

In het voorjaar worden er veel jonge dieren geboren. Sommige dieren komen uit een ei, andere worden geboren uit de buik van hun moeder. De meeste jonge dieren worden door hun ouders verzorgd. De ouders zijn een vrouwtjesdier en een mannetjesdier. De verschillen tussen een vrouwtje en een mannetje kun je meestal goed zien. Er zijn vijf groepen dieren met botten: vissen, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren.

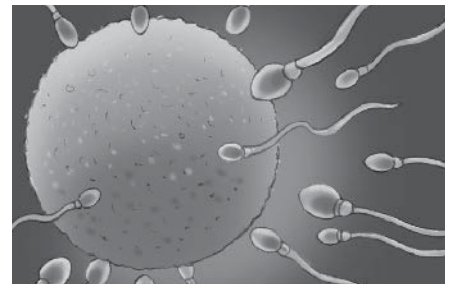
Les 2 Eieren

Een vogelmannetje verdedigt zijn **territorium** en maakt er een nest. Hij paart met een vrouwtje. Zij legt eieren en **broedt** ze uit. In een ei zit een **dooier** met eiwit. De eieren van weidevogels hebben een **schutkleur**. Reptielen leggen eieren met een leerachtige schaal. Door warmte komen de eieren uit. Bij de **levendbarende** hagedis komen de eieren in het lichaam uit. Kikkers **bevruchten** in het water de eitjes met **zaadcellen**.

Les 3 Jonge zoogdieren

Zonder **voortplanting** sterven dieren uit. Mannetjes **baltzen** om indruk te maken op vrouwtjes waarmee ze willen paren. Bij het paren komen zaadcellen in de buik van het vrouwtje. Een bevruchte **eicel** groeit in de **baarmoeder**, een **orgaan**, uit tot een baby. Een zoogdiervrouwtje is dan **zwanger**. De **draagtijd** verschilt per diersoort. Jonge zoogdieren drinken melk. Een baby zit met de **navelstreng** vast aan de **placenta**, ook een orgaan.

Les 4 Bloemen en insecten

De **larve** van een insect verpopt zich en wordt een volwassen insect. Dit heet **metamorfose**. In een bloem zit een **stamper** met eicellen. Eromheen staan draden met **stuifmeel**. Een bevruchte eicel wordt een zaadje. De stamper wordt een vrucht. Bloemen lokken insecten met nectar. Insecten bestuiven bloemen. Uit knollen en bollen groeien ook nieuwe planten. Door te observeren kun je veel leren over planten en dieren.

